

Дарик Радио, “Седмицата”
26 ноември 2011 г.

Интервю с г-н Бисер Петков

Водеща Диана Найденова: Социалният министър Тотю Младенов и управителят на НОИ са гости в седмицата. Здравейте и на двама ви.

Тотю Младенов: Здравейте.

Бисер Петков: Добър ден.

Водеща: Г-н Петков, ще позволите първо да си говорим със социалния министър, защото човекът с жълтия картон определено е по-интересен. Имате ли опасения, че червеният картон е вече в ръката на премиера, защото вчера редица агенции написаха след отложената среща между министерството и синдикатите, че вие май си отивате?

Бисер Петков: Към момента няма данни за такъв наплив, за такава повишена активност за пенсиониране

Водеща Диана Найденова: Добре, сега да включим в разговора и управителя на НОИ г-н Бисер Петков. Ами, ако уплашените от така наречените радикални промени хора, които към момента работят, но са в пенсионна възраст или натрупали необходимия стаж, решат да се пенсионира в края на тази и началото на следващата година, има ли пари в НОИ, за да им плащате пенсии?

Б. Петков: Аз искам ясно да кажа, че хората, които са придобили права на пенсиониране, т.е. имат необходимия стаж и необходимата възраст по сегашното законодателство, могат да упражнят правото си при тези условия независимо кога - дали следващата година, дали по-следващата година, тъй като в кодекса за социално осигуряване има един много важен принцип, че правото на пенсия не се погасява по давност. Тоест, ако един мъж примерно е навършил 63 години през месец септември тази година, има и необходимия осигурителен стаж от 37 години, но продължава да работи, т.е. той е придобил права, нищо не трябва да го притеснява от евентуална промяна в условията за пенсиониране.

Водеща: Не, това е ясно. . .

Б. Петков: Така че той може да упражни правото, и в този смисъл. . .

Водеща: Това е ясно. Въпросът е вас притеснява ли ви фактът, който тревожи анализаторите, икономическите, че може да доведе до вълна на пенсиониращи се, което допълнително да утежни финансовото състояние на НОИ?

Б. Петков: Към момента няма данни за такъв наплив, за такава повишена активност за пенсиониране. И аз още веднъж подчертавам, че няма основание за такива активност, тъй като, подчертавам, правото на пенсия не се погасява по давност. Веднъж придобито, то може при определени условия, може да бъде упражнено при тези условия в следващи периоди, независимо че текущите условия ще се променят. Така че миналата година наистина в контекста на предлаганите мерки и приети тогава законодателни решения е имало едно увеличение на броя на пенсионерите, но причините са по-скоро били свързани с възможността за

придобиване, закупуване на стаж на по-благоприятни условия, чрез разсрочено плащане, така че наистина в миналата година се отбелязва един ръст на обичайния брой пенсионери, както и тази тенденция продължава в началото на тази година, но. . .

Водеща: Можете ли да кажете цифри?

Б. Петков: Ами, за миналата година общият брой на пенсионерите, на новоотпуснатите пенсии, е от порядъка на 95 хиляди. Говоря за всички лични пенсии. Като в това число влизат пенсиите за осигурителен стаж и възраст, пенсиите, инвалидните пенсии, пенсиите на лицата по чл. 69, тоест военнослужещи, държавни служители в системата на МВР и т.н.

Водеща: А за тази година?

Б. Петков: За тази година имаме данни към деветмесечието, някъде около петдесет и няколко хиляди са броя на лицата, които са упражнили, тоест новоотпуснатите пенсии, както ги наричаме.

Водеща: Ако в първоначалния вариант на пенсионни промени, което не се отнасяше за първа и втора категория труд, за следващата година трябваше да бъдат засегнати, ако не греша между 15 и 17 хиляди души, сега имате ли разчети, при положение че за всички категории труд беше внесена идеята за поправки между първо и второ четене на бюджета, колко хора ще бъдат засегнати?

Б. Петков: Разчетите, които са направени в НОИ на броя на хората, които няма да могат да упражнят правата си, ако бъдат приети предложените законодателни промени, наистина вие сте права, че лицата, които упражняват трета категория труд, нашите разчети показват, че при повишаване на възрастта, евентуално повишаване на възрастта с една година от следващата 2012 година, около 15 хиляди лица няма да могат да упражнят правото си на пенсия. А по отношение на т.нар. категорийни работници, тоест лицата, които работят при условията на първа и втора категория и могат да се пенсионират по един преходен режим, броят на засегнатите, оценката е, че ще бъде около 1800 човека. И една също условна бройка - около 1500 от лицата по чл. 69, тоест военнослужещи, държавни служители в системата на МВР. Така че сумарно, общият брой на засегнатите лица няма да надхвърли, поне по разчетите, около 20 хиляди човека. Отново казвам, това са разчети, които са правени главно на база на възрастта, защото знаете, че другият параметър и другото условие за пенсиониране е осигурителен стаж. В регистрите на НОИ всъщност няма цялата осигурителна история на лицата. Знаете, че от 1997 година има персонален регистър, в който всъщност постъпват данни и може да се направи преценка на това едно лице какъв период на осигуряване има. Но преди този период това става на база на документи за осигурителен стаж, които самите лица, когато решат да се пенсионират, съответно предоставят.

Водеща: Какъв е размерът на дефицита в НОИ?

Б. Петков: Планираният дефицит, говоря за субсидия, субсидията, с която се покрива недостигът на средства, за тази година е милиард 390 милиона.

Водеща: Ако трябва да го сравним например с 2008, 2007, можете ли да направите такова сравнение?

Б. Петков: Да, бюджетът на държавното обществено осигуряване винаги е бил всъщност с . . . последните години с дефицит и този дефицит е нараствал. Но проблемът всъщност е тук, че планираният дефицит за следващата, 2012 година по проектобюджета на държавното обществено осигуряване е милиард 917 милиона. Тоест имаме едно значително нарастване в размера на дефицита спрямо планирания за тази година. Тук трябва да уточня, че всъщност очакваме един допълнителен дефицит в края на годината освен планирания, който е от порядъка на 270 или 300 милиона лева. Тоест натискът върху публичните финанси от страна на разходите за социалната система нараства, което създава големи проблеми за нарастваща финансова неустойчивост на първия стълб на . . .

Водеща: Смятате ли, че тази реформа, която беше предложена от 21 депутати от ГЕРБ вчера начело с Менда Стоянова, би могла да подпомогне поне изплащането на онези минимални пенсии, които през другата година правителството реши да индексира?

Б. Петков: Аз мисля, че целите на предлаганите промени са средносрочно стабилизиране на системата и балансиране на приходите и разходите, нещо, което ще гарантира изплащането на пенсиите на сегашните и на бъдещите пенсионери. По отношение на краткосрочните ефекти, т.е. за следващата година, трябва да отчитаме факта, че пенсионната система е силно инерционна, и обикновено мерките, които се вземат, ефектът идва след време. Така че ефектите от тези мерки по отношение на промяна в параметрите за пенсиониране за следващата година наистина се оценяват сумарно от порядъка на 40 милиона лева икономии в разходи и евентуално от допълнителни приходи. . .

Водеща: На фона на близо, на фона на близо. . . каква цифра казахте за дотация от страна на бюджета?

Б. Петков: Планираният недостиг на средства за следващата година е милиард и 900 милиона. Но вие ме попитайте дали с тези икономии от разходи и евентуално допълнителни приходи ще се финансира увеличението. . .

Водеща: Поне увеличението на минималната пенсия?

Б. Петков: Да, да, икономията от средства и допълнителните приходи от предлаганите мерки ще са достатъчни да финансират предлаганото увеличаване.

Водеща: Колко пари впрочем ще бъдат необходими? Това е въпрос и към двама ви. Ако решите, господин Младенов, може да отговорят и вие. Колко пари ще са необходими на правителството, на бюджета, на НОИ за увеличаване, за индексацията на минималната пенсия през следващата година?

Б. Петков: Това, което е предложено като мярка с промяната - увеличаването на ниските размери на пенсиите, които са от минималния размер от сто тридесет и . . . т.е. увеличаване на минималния размер на пенсиите за осигурителен стаж и възраст от 136 лева. . .

Водеща: На 145.

Б. Петков: . . . на 145, средномесечно възраст ще са необходими допълнително 6 милиона, около 6 милиона лева. . .

Водеща: По 12 месеца около 60-70 милиона. . .

Б. Петков: Едно уточнение, че предложението е. . .

Водеща: . . . по средата на годината.

Б. Петков: . . . това увеличение да стане от 1 юни. Тоест за 7 месеца, оставащи до края на годината, необходимите допълнително средства за финансиране на това допълнително плащане ще бъдат от порядъка на 42 милиона, затова аз ви казах, че . . .

Водеща: Колкото - толкова, да.

Б. Петков: . . . приблизително ефектът, краткосрочният ефект от мерките за ограничаване на разходите ще е достатъчен по отношение на финансиране на допълнителните разходи, свързани с увеличаване на минималния размер на пенсиите.

Водеща: Инвалидните пенсии, въпрос и към двама ви, тежат сериозно на разчетите в НОИ. По последна информация действително ли са около 800 хиляди инвалидните пенсии в страната?

Б. Петков: Да, приблизително това е броят на пенсиите, като тук трябва да направя уточнение, че средно едно лице, т.е. броят на лицата, които получават инвалидни пенсии, е около 2 пъти по-малко, тъй като средно едно лице получава около 2 инвалидни пенсии, защото има лична инвалидна пенсия, социална пенсия за инвалидност. Това е наистина един разход, който е над 1 милиард лева за изплащане на тези инвалидни пенсии, и тревожна е тенденцията за тяхното нарастване и. . .

Водеща: А тук е и ролята на държавата за контрола, защото драстичното нарастване на инвалидизацията през последните години от редица икономисти, пък и работодатели бива считано като черен начин да се източват пари от НОИ. Защо държавата не контролира този процес?

Тотю Младенов: То е във функциите на Министерството на здравеопазването, аз съм говорил с колегата по тези въпроси по отношение на ТЕЛК-овете, на НЕЛК-овете. Това, което направихме сега, е изтегляме хората от Националния осигурителен институт от ТЕЛК-овете като участие, засилваме медицинската експертиза в НОИ, за да могат те да обжалват тези решения на ТЕЛК-овете за неработоспособност, когато се усъмнят в тяхната правота. И тук предвиждаме един по-строг контрол. Между другото да се носи санкция, когато има отменено решение на ТЕЛК, на самите хора, които са го издали. Така че контролът тук ще се завишава в тази посока.

Б. Петков: Да, наистина това, което е в правомощията на НОИ, е по отношение на контрола на експертизата, на медицинската експертиза, защото, както уточни и министър Младенов, тази експертиза се извършва от други органи, които са извън системата на Националния осигурителен институт. Наистина от 1 януари

следващата година промяната, която ще настъпи, е свързана с това, че членовете на така наречените ТЕЛК комисии, които са представители на НОИ и които анализът показва, че ефективността от тяхната дейност и възможността да влияят върху решенията на комисията вече е много малка, на практика излизат от тези комисии. Но целта е да се подсилят медицинските комисии, това са всъщност органи на НОИ, които осъществяват контрол върху медицинската експертиза, и се разширява обхватът на решенията, които тези медицински комисии ще контролират, не само първичното освидетелстване, но и последващото, което, надяваме се, ще помогне да се осъществява един по-цялостен, по-пълнен контрол върху медицинската експертиза. Както и една друга важна мярка е да се възстанови изричното право на контролните органи на НОИ да издават актове за начет на членовете на медицинските комисии в случаите, когато вследствие на техни решения, които са взети при неспазване на нормативните разпоредби, уточнявам, и са отменени впоследствие, но са извършени разходи по държавното обществено осигуряване, тези разходи да бъдат покривани.

Водеща: Спокоен ли сте за поста си впрочем, защото Христина Митрева си отиде много скоростно след едни разменени нападки между нея и шефа на НАП?

Б. Петков: Аз съм отскоро, както знаете, на този пост и се стремя това, което съм заявил като намерения в момента, в който поех този пост, да направя всичко възможно да го реализирам. Така че по отношение на въпроса ви спокойствие или неспокойствие, това не ме вълнува, аз съм концентриран върху работата. Дойдох на този пост от сферата на академичното образование, така че ще направя всичко възможно с познанията, които имам, с експертния опит да помогна системата да се реформира по-добре и сигурността за бъдещите пенсии на хората да бъде наистина по-голяма.

Водеща: Благодаря и на двама ви за това участие в “Седмицата”. Какво, г-н Младенов?

Т. Младенов: Само едно нещо искам да добавя.

Водеща: Реших, че вадите червен картон.

Т. Младенов: Не, само за пенсиите исках да обясня. Ефективната възраст за пенсиониране за жените в момента е 61 години, въпреки че по закон досега беше 60, т.е. хората остават да работят малко по-дълго. Ефективната възраст за пенсиониране на мъжете е 64.2.

Водеща: А те са 63.

Т. Младенов: А те са 63. Така че виждате, по отношение на категорийните работници също с 2-3 години те работят повече, отколкото се изискваше до този момент като възраст. Така че аз мисля, че това, което се предлага, и акумулираният ефект от всичките тези ерки, които се предлагат е. . . стига 2017 г. с 2 милиарда и 312 милиона по-малко разходи, т.е. тогава отиваме на нула на дефицит, така както бяхме предвидили и миналата година. И затова ние изтегляме част от мерките, които договорихме миналата година, по-напред, за да може новите обстоятелства и новият натиск върху осигурителната система да можем да го оправим.

Водеща: Всички си казахте всичко, нали. Благодаря ви за това участие в “Седмицата”.